

„A nyelv az legyen, aminek lennie illik: hív, kész és tetsző magyarázója mindannak,
amit a lélek gondol és érez.”

(Kazinczy Ferenc)

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárad, 2019. április 24–26., országos szakasz

6. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő 3 óra

I. TÉTEL

45 pont

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

Apa megtanított arra, hogy a bögölydrónok elől nem lehet csak úgy elbújni. A testbőd akkor is elárul, ha teljesen mozdulatlanul fekszel. A beton viszont jó, mert véd a kamerától meg a hőérzékelőktől is.

Mozdulatlanul lapulok egy nagy betoncső belsejében, ami valamikor talán szennyvízcsatorna akart lenni, aztán itt maradt haszontalanul az erdő közepén. Azon gondolkodom, vajon látja-e a drón a barna hátizsákomat, ami lecsúszott rólam, amikor beugrottam a csőbe (...). Tény, hogy három éve, amikor megjelentek a bögölydrónok, mindegyik kolóniában nagy riadalmat keltettek. Korábban csak azok az apró drónok léteztek, négy kis propellerrel, amelyeket évtizedekkel ezelőtt fejlesztettek kisebb árucikkek házhoz szállításához. Aztán észrevettem, hogy ezek a drónok egyre gyakrabban röpködnek felénk, az erdő és a kolóniák felé, ahol nem jellemző, hogy bárki bármit is rendelne. Errefelé nincsenek se utcanevek, se házszámok, sőt az ittenieknek bankszámlájuk sincs, maximum egy régi és megfizethetetlen adósságuk a Városban. Napnál világosabb, hogy ezek a drónok a városi rendőrségnek kémkedtek, és így egyre több gondot okoztak a ketyerészőknek, a szemétválogatóknak, de még a magunkfajta egyszerű gombászóknek is. (...)

[A bögölydrónok] nem a formájuk, hanem a hangjuk miatt kapták ezt a nevet. Akkorák, mint egy szemetesekuka, sugárbajtóművel közlekednek, és fel vannak szerelve gázzal, lézerrel, de még lőfegyverrel is. Viszonylag magasan repülnek, és szkennelik a környéket, ám néha látszólag minden ok nélkül leereszkednek pár méterre, és ott lebegnek. (...) Tény, hogy egy bögölydrónt nem lehet megfogni és eladni a ketyerepiacon két használt napelemért vagy egy negyed disznóért. Gyorsabb, nagyobb és sokkal veszélyesebb, mint az elődje. Viszont jóval hangosabb is, ezért időben meghallja az ember. Én mindig meghallom legalább fél perccel ezelőtt, hogy ideérne. (...)

Anélkül, hogy kidugnám a fejem, kikémelek, és módszeresen végigpásztázom az erdőt. Galyat azóta nem láttam, mióta a töltés innenső oldalán belerúgott abba a dróthuzalba, ami valószínűleg az egész riasztórendszert beindította. (...) Apa hasonló helyzetben mindig rám kiáltott: „Emeled a lábad, fiam, mert sem csapdába lépni, sem dróthba, ágakba botolni nem akarsz!” De Galynak nincs apja, aki megtaníthatta volna iyesmire. (...)

Igazából most sem értem, hogy Galyat miért küldték velünk. Normális körülmények között Első portyázásra csak tizenhárom évesek mehetnek, ketten vagy hárman, életükben először felnőtt kísérel nélkül. Így találták ki az alapítók, vagyis apám és a barátai. A legidősebb közülük a portyavezető, az most én lettem, noha Bokival mindketten az elmúlt hónapban töltöttük be a tizenhármat. Galy még tizenkettő sincs, árva, a nagyanyjával él a kolóniában. A szülei kicsivel az után haltak meg influenzában, hogy kiköltöztünk ide. Úgy hallottam, az apja már betegen jött ki, az anyja meg tőle kapta el. De akkor én még csak hároméves voltam. Galynak sokkal nagyobb szüksége van arra, hogy egyedül tudjon gombászni és gyűjtögetni. Csak ne volna olyan ügyetlen és figyelmetlen! Mindent a szájába kell rágni, és amit elmondasz, azt tíz perc alatt elfelejti. Sokszor úgy viselkedik, mint egy hatéves. De nagyon jó szíve van, és nagyon vicces tud lenni. És néha nagyon fején találja a szöveget.

Mondok egy példát: mielőtt elindultunk volna, kettesben voltunk Apával, aki egyszerűen csak arra kért, hogy térdepeljek le. Meglepett, mert utoljára tízévesen térdepeltetett le, egy fél órára, büntetésből, mert mert kidobtam egy fél vödör vargányát, ami már el volt rohadva. (...) Mindegy, szóval ma reggel is letérdepeltetett, de most sokkal szelídebb volt velem, mint a vargányás esetkor. Kezét a fejemre tette, és ott ültünk csendben, nem is tudom, meddig. Nem néztem fel rá, csak vártam. Vártam, hogy valami történni fog, de közben jó is volt ott térdepelni, nem akartam, hogy vége legyen. Hirtelen mozgást hallottam az ajtó felől. Galy volt az, ott állt, és vigyorgott. Szokásához híven fél órával korábban jött. Miközben felálltam,

„A nyelv az legyen, aminek lennie illik: hív, kész és tetsző magyarázója mindannak,
amit a lélek gondol és érez.”

(Kazinczy Ferenc)

láttam, hogy Apa megtörölte a szemét. Ettől kicsit megrémültem. Miért sír? Ennyire veszélyes az Első portyázás? Mikor végül elindultunk Bokiék háza felé, Galy csak annyit mondott:

– Apád megáldott. – Aztán hozzátette: – Jó neked.

(Részlet: **Zágoni Balázs A gömb** című regényéből)

1. Az alábbi kérdések a történet szereplőire vonatkoznak. Válaszolj a szöveg alapján a kérdésekre!
 - a) A szöveg elbeszélője szereplője is a történetnek. Mit tudunk meg róla a részlet alapján? Utalj életmódjára, helyzetére, emlékeire! 5 pont
 - b) Mutasd be az elbeszélő és Galy viszonyát! 5 pont
 - c) Hogyan beszél az elbeszélő az apjáról, milyen emlékeiben idézi meg? 5 pont
2. Mutasd be 3-4 mondatban a bögyölydrónokat! 5 pont
3. Mutass be egy foglalkozást a szöveg alapján! 5 pont
4. Értelmezd az alábbi kifejezéseket! 10 pont
kikémelel, szájába kell rágni, fején találja a szöveget, módszeresen végigpásztázom, szkennelik a környéket
5. Miben más a szövegben megidézett világ, mint az általunk ismert valóság? 10 pont

II. TÉTEL

45 pont

Az alábbi vers hangulatához igazodva, képeit felhasználva, készíts leíró szöveget a nyári alkonyatról! Adj találó címet írásodnak!

Radnóti Miklós: Pontos vers az alkonyatról

*Kilenc perccel nyolc óra múlt,
kigyúlt a víz alatt a tűz
és sűrűbb lett a parti fűz,
hogy az árnyék közésszorult.*

*Az este jó, s a Tisza csak
locsog a nagy tutajjal itt,
mert úszni véle rest, s akit
figyelget: a bujdosó nap*

*búvik a magas füvek között,
pihen a lejtős földeken,
majd szerteszáll, és hirtelen
sötétebb lesz az út fölött.*

*Híven tüntet két pipacs, nem
bánja, hogy őket látni még,
de büntet is rögtön az ég:
szuronyos szellővel úzen;*

*s mosolyg a szálldosó sötét,
hogy nem törik, csak hajlik a
virág, s könnyedén aligba
hagyhatja el piros hitét.*

*(Így öregszik az alkonyat,
estének is mondhatni már,
feketén pillant a Tiszán
s beleheli a partokat.)*

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont